

Uit: *Zin in Zorg*, Jaargang 9, nummer 2, juni 2007, pag.16-17

Gelezen

'k Zou zo graag een ketting rijgen

een kettingboek voor de zorg

Het is 5 maart 2007, het Zonnehuis in Doorn. Bert Prinsen verwelkomt iedereen op deze maandag, de wekelijkse zwarte dag voor gepensioneerden. Bert, geboren geestelijk verzorger, vult de vierde maandag sinds zijn pensionering met een feestje. Een wat buitengewoon feestje: er zijn feestvarkens, er is een mooie ruimte, er zijn bestuurders, uitgevers, geestelijk verzorgers, activiteitenbegeleiders, er is elektronica en wat niet al, maar de cadeautjes schitteren in niet voorhanden zijn. Het enige cadeautje is: de toezegging dat we later een cadeautje zullen krijgen.

Koning David en Frans Bauer

Het feestje was belegd om een nieuw boek te kunnen uitreiken aan Leo Vosters, voorzitter van de werkveldraad ouderenzorg van de VGVZ., de beroepsvereniging van geestelijk verzorgers in de zorg. Het boek heet *'k Zou zo graag een ketting rijgen*, met als ondertitel *Levensthema's voor kringgesprekken met ouderen*. Maar het zou tot eind mei duren voordat het boek daadwerkelijk beschikbaar kwam voor de belanghebbenden. Wie er belang kunnen hebben bij dit boek? Velen. In eerste instantie geestelijk verzorgers en activiteitenbegeleiders in de ouderenzorg. Zij vinden hier een

overvloed aan handreikingen om kringgesprekken op te zetten en in te vullen. Een kleine honderd thema's worden hier aangereikt, en van suggesties voorzien. Een willekeurige greep uit de inhoudsopgave: Kracht en Macht, Afgunst en Jaloezie, Broers en Zussen, Huis en Thuis, Eten en Drinken, Tuinieren, Sint Maarten, Geven en Ontvangen, Leven na de dood, Maria, Vasten en Aswoensdag, Pinksteren. Ik sla het boek zomaar ergens open: depressie is op deze bladzijden het thema. Eerst worden er 23 geestelijke liederen opgesomd, met de vindplaats: psalmen, gezangen, *Wie zingt mee*, *Evangelische Liedbundel*, bundel 1938, *Gezangen voor Liturgie* en Tom Parker. Dan volgen er vier 'algemene' liederen: van Rob de Nijs, Frans Bauer en The Beatles.

Volgen vijf relevante bijbelteksten en twee teksten uit andere bronnen.

Onderdeel 5 bevat een aantal spreekwoorden en zegswijzen die met dit onderwerp te maken hebben, waarna we worden geholpen met maar liefst tien aanzetten tot gesprek.

Onderdeel 7 doet aanschouwelijk materiaal aan de hand, in dit geval: schilderijen, foto's en een weerkaart. Het onderdeel 'Zintuiglijke benadering' doet eerst iets met gelaatsuitdrukkingen, dan met licht en duister, en ten slotte met muziek.

Onderdeel 9 formuleert bij de meeste thema's een gebed. Bij dit thema niet; niet elk hoofdstuk omvat alle tien mogelijke onderdelen. Het hoofdstuk over het thema depressie sluit af met een opmerking over te verwachten reacties in de groep.

Een grote pluim

Marion Boelhouwer en Peterjan van de Wal, de samenstellers van het boek, verdienen een grote pluim. Beiden werken als geestelijk verzorger in een van de Zonnehuizen. De lijst met medewerkers bevat nog veertien andere namen, en wel van rooms-katholieke en protestantse geestelijk verzorgers, muziektherapeuten en een activiteitenbegeleider. Zij tekenen voor de inhoud. Velen van hen zijn of waren ook werkzaam in een van de Zonnehuizen. Het is vooral de Vereniging het Zonnehuis, gevestigd te Soesterberg, geweest die deze uitgave mogelijk heeft gemaakt. De Vereniging stelt achterin het boek: *'Een goed gesprek draagt bij tot betekenisverlening, scheidt gemeenschap. Gemeenschap biedt troost en helpt de eenzaamheid te overwinnen. De geestelijk verzorger kan hierbij een cruciale rol vervullen. 'k Zou zo graag een ketting rijgen, een handzame uitgave om met name kwetsbare ouderen, dementerend of niet, met elkaar in gesprek te brengen over de meest uiteenlopende thema's met het oog op zingeving, is hierbij een uitstekend middel.'*

Wie pakt de draad op?

Ik zou daar een aansporing aan willen toevoegen. De kwalificatie 'een kettingboek voor de zorg' in de titel was al een voorschot daarop. Dit boek is specifiek toegesneden op de ouderenzorg. Mijn stellige indruk is dat veel van het hier geboden materiaal ook goed bruikbaar is in andere sectoren van de zorg. Maar het is ook voorstelbaar dat mensen uit die andere sectoren zich zetten aan nieuw maatwerk. Het boek zou omgewerkt kunnen worden voor de gehandicaptenzorg, de geestelijke gezondheidszorg en de jeugdzorg. Het zou een kettingreactie zijn waarin dit boek een belangrijke schakel is. De creativiteit die de medewerkers aan dit boek hier tentoonspreiden werkt aanstekelijk. In dat kader is het van belang, te melden dat het boek waarover we het hier hebben een voorloper heeft.

Het begon allemaal op de dag dat Peterjan stuitte op het boek *Full Circle. Spiritual Therapy for the Elderly*, geschreven door Kevin Kirkland (muziektherapeut Universitair Medisch Centrum Vancouver) en Howard McIlveen (hoofd geestelijke verzorging Richmond ziekenhuis aldaar). Deze eerste Nederlandse bewerking (dus vertaling, uitbreiding en toespitsing op onze situatie hier) van *Full Circle* beslaat rond de honderd pagina's méér dan de oorspronkelijke. Ook de inbreng van katholieke zijde is een zinvolle en typisch Nederlandse aanvulling op het oerdocument.

Spirituele therapie

Al met al is *'k Zou zo graag een ketting rijgen* gewoon een nieuw boek. De mensen die meewerkten, hebben allen een aantal thema's zelf doordacht en uitgeprobeerd. Collega's en specifieke deskundigen keken er nog eens naar. Zo kwam een zeer waardevol en bruikbaar werkboek tot stand. Je kunt er zeker van zijn dat de oorspronkelijke Canadese auteurs bewerkingen als deze alleen maar toejuichen. Het ging hun er uiteindelijk om dat aan een van de basisbehoeften van de (oudere) mens op kwalitatief hoog niveau voldaan kan worden, en wel aan de behoefte aan troost. Zij noemen hun methode: 'spirituele therapie', want

- deze zorgverlening bevordert genezing
- deze zorgverlening bevordert innerlijke zekerheid
- deze zorgverlening bevordert de herinnering
- deze zorgverlening bevordert het ervaren van wat heilig is, compleet en vreugdevol.

Deze parel aan de ketting zal het lang houden. Welke volgt?

Wybe Dijk

N.a.v. Kevin Kirkland & Howard McIlveen: *'k Zou zo graag een ketting rijgen. Levensthema's voor kringgesprekken met ouderen*, naar het Nederlands bewerkt onder redactie van Marion Boelhouwer & Peterjan van der Wal. Zoetermeer: Boekencentrum 2007. Isbn 9023921523. 336 pag. € 24,90.

Drs. W.J. Dijk is stafmedewerker van Reliëf